

Tapio Rissanen & Pasi Pyöriä
Työelämän tutkimusyhdistyksen jäsenkysely 2009

Työelämän tutkimusyhdistys ry, eli tuttavallisemmin TeTu on toteuttanut historiansa ensimmäisen jäsenkyselyn. Kysely tehtiin internetin välityksellä loppukesästä 2009, ja vain vuotta myöhemmin olemme valmiit esittelemään epätieteellisen mielipidetiedustelumme tuloksia.

Heinäkuussa 2009 TeTun jäsenet saivat jäsenmaksulaskun mukana pyynnön vastata yhdistyksen toimintaa, Työelämän tutkimus -lehteä ja samalla myös Työelämän tutkimuspäiviä koskevaan tiedusteluun. Muistutus kyselyn tärkeydestä lähetettiin tyoelamantutkimus@uta.fi -sähköpostilistalle 19.8.2008.

Elokuun loppuun mennessä kyselyyn vastasi 90 jäsentä. Kyselyn toteuttamishetkellä yhdistyksen jäsenmääräksi laskimme noin 350, kun tiputimme Työelämän tutkimus -lehden tilaajarekisteristä pois instituutiot sekä ne tilaajat jotka eivät ole TeTun varsinaisia jäseniä.

Koska muistutus kyselystä ja vastauslinkki lähetettiin avoimelle sähköpostilistalle, on mahdollista että tiedusteluun on vastannut muutama muukin kuin TeTun jäsen. Karkean arvauksemme mukaan vastausprosentiksi muodostui 25. Seuraavassa esittelemme kyselyn tuloksia mukaan lukien kiinnostavimpia avovastauksia.

Heterogeeninen jäsenkunta

TeTun jäsenistö on varsin naisvaltainen: 71 prosenttia naisia ja 29 prosenttia miehiä. Jäsenistä kaksi kolmannesta on yli 44-vuotiaita ja yli 90 prosentilla on yliopistotutkinto. Vuonna 2009 opiskelijajäsenmaksun suoritti vain parisenkymmentä henkeä.

Tutkinnot on suoritettu hyvin monelle tieteenalalle. Kyselyssä edustettuina on 11 KOTA-luokituksen 20 tieteenalasta, mikä kertoo paitsi suomalaisen työelämän tutkimuksen myös yhdistystoimintamme monitieteisyydestä. Monitieteisyys onkin aina ollut TeTun ja Työelämän tutkimus -lehden tavoitteena, joskin tässä suhteessa työsarkaa riittää.

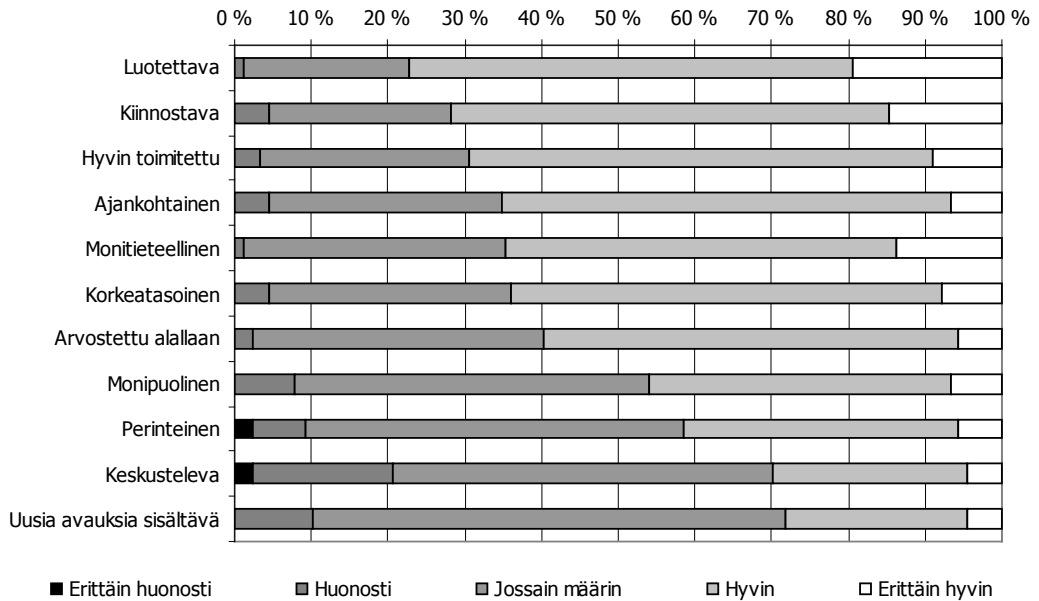
Yli puolella vastanneista viimeisin suoritettu tutkinto on yhteiskuntatieteellinen. Tutkinnon suorituspaikaksi mainittiin 15 kotimaista yliopistoa ja kolme ulkomaista. Neljännes tutkinnoista on tehty Helsingin ja neljännes Tampereen yliopistoon. Vastaajia myös pyydettiin nimeämään se jäsenryhmä, johon he lähinnä kuuluvat. Suurimmat jäsenryhmät ovat tutkijat (42 %) sekä erilaiset asiantuntijat, kehittäjät ja kouluttajat (34 %).

Jäsenistö asuu ympäri Suomea, 13 maakunnassa kaikista 20 maakunnasta. Hieman yli puolet asuu Uudella- maalla. Mielenkiintoinen yksityiskohta on sekin, että vastaajista 15 prosenttia on liittynyt yhdistykseemme jos sen edeltäjän, Työpoliittisen yhdistyksen aikoihin. Kuitenkin puolet vastanneista on liittynyt joukkoomme vasta vuoden 2006 jälkeen – viime vuosina jäsenkunta onkin kasvanut varsin mukavasti.

Työelämän tutkimus -lehdelle kouluarvosanaksi tyydyttävä

Jos katsomme vertailun vuoksi Työelämän tutkimus -lehden vanhoja vuosikertoja ja kirjoittajakuntaa, niin toimintamme painotus näyttää näinkin tarkasteltuna kallistuvan yhteiskuntatieteellisen työelämän tutkimuksen puolelle. Yhteiskuntatieteilijät ja valtio-oppineet ovat yleisin kirjoittajaryhmä, minkä ohella myös työterveystieteet ja kasvatustieteet ovat olleet lehdessä näkyvästi esillä.

Edellä mainittujen asiantuntijaryhmien lisäksi lehteen toki kirjoittavat muutkin, kuten työpsykologit, kauppatieteilijät sekä teknisten alojen edustajat. Nämä alat ovat kuitenkin olleet aliedustettuina. Ja niitäkin aloja riittää, jotka eivät lehdessä ole toistaiseksi olleet esillä. Vain muutaman esimerkin mainitaksemme vapaaehto- ja hyväntekeväisyystyö, harmaatalous sekä sotatieteet ovat alueita, joista muistikuvamme mukaan lehdessä ei ole kirjoitettu.

Kuvio 1. Työelämän tutkimus -lehteä kuvaavat sanat (%).

Entäpä TeTun jäsenistön mielipiteet Työelämän tutkimus -lehestä? Lehti sai yleisarvioksi kouluarvosanan 8,0. Lehteä luonnehtivista sanoista kuvaavimmiksi nousivat ”luotettava”, ”kiinnostava” ja ”hyvin toimitettu”. Heikoiten lehteä kuvasivat sanat ”keskusteleva” ja ”uusia avauksia sisältävä” (Kuvio 1).

Vaikka tulokset ovat vain suuntaa-antavia, paljastamme kuitenkin että kaikkein tyytymättömmimpiä lehteen olivat työmarkkinajärjestöjen edustajat (keskiarvo 6,5). Syy tähän lienee siinä, että työmarkkinoiden, -järjestöjen ja -politiikan tutkimus ei ole lehden vahvimpia alueita, missä suhteessa parantamisen varaa varmasti on.

”Miten siitä saisi keskustelufoorumin?”

Lehti sai paljon palautetta kyselyn avovastauksissa, mistä olemme erittäin kiitollisia. Yhteinen nimittäjä vastauksille kiteytyi kysymykseen: miten siitä saisi keskustelufoorumin? Vastauksissa toki tiedostettiin tieteellisen julkaisupolitiikan realiteetit, mutta ei tieteenkään tarvitse tylsää olla. Muun muassa seuraavaa toivottiin:

Yhteiskunnallista keskustelua tukevia ja seuraavia teräviä ja ajankohtaisia teemanumeroita, miksei myös muita kuin tutkimusartikkeleja, esim. haastatteluja ja kokous/konferenssiraportteja.

Voisi olla esimerkiksi vuoropuheluja, jotka väittelisivät keskenään.

Toivoisin kanta-aottavuutta: mitä pitäisi tehdä. Artikkelit ovat kovin ”tieteellisiä” sanan huonossa merkityksessä, mikä tuntuu valittamiselta.

Minusta lehti saisi sisältää enemmän keskusteluja ja debatteja työelämän käytännön kehittäjien ja tutkijoiden välillä.

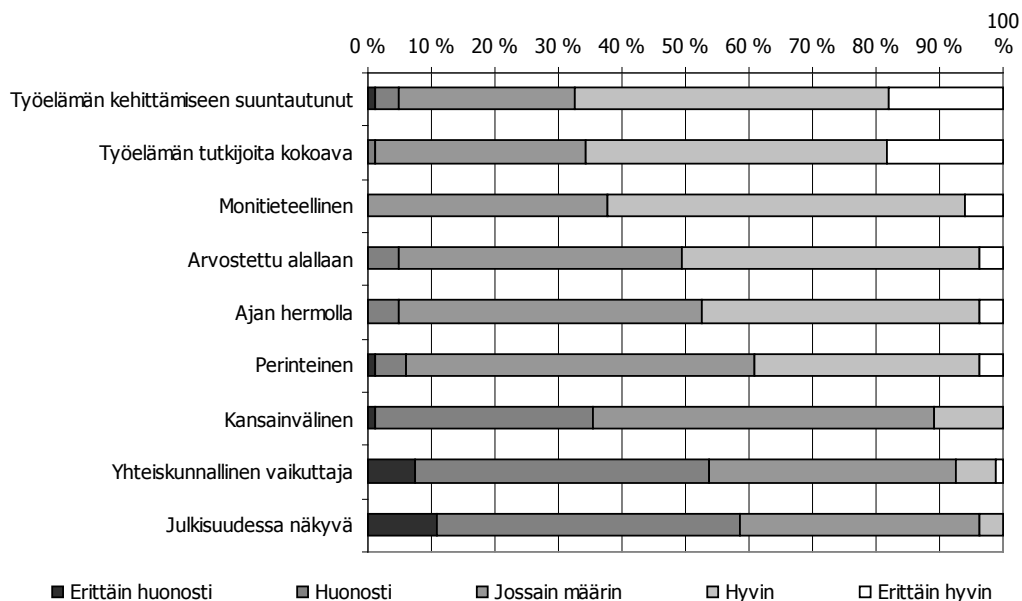
Myös review-tyyppiset artikkelit olisivat tervetulleita.

Lisäksi toivottiin lisää kansainvälisyyttä (vertailevaa tutkimusotetta), poikkitieteellisyyttä ja Työelämän tutkimuspäivien papereiden hyödyntämistä. Toimitus tiedottaa kaiken edellä mainitun ja on iloinen siitä, ettei työ lehden kehittämisen parissa lopu kesken.

Toimituksen kesken olemme erityisesti puhuneet ”värikkäämpien” ja keskustelevampien tekstien tarpeesta. Ehkäpä onnistunut kompromissi löytyisi verkosta. Vain kolmasti vuodessa ilmestyvässä paperilehdessä on hankalaa käydä debattia, mutta tulevaisuudessa tarkoituksemme on saada aikaiseksi akateemista lehteä tukeva keskustelufoorumi TeTun verkkosivuille.

TeTun toiminta

Yhdistyksen toiminta kokonaisuudessaan saa kouluarvosanaksi 7,7. Kouluarvosanojen keskiarvo ei vaihtelee minkään vastaajien taustamuuttujan kanssa merkittävästi. TeTua kuvaavien sanallisten arvioiden mukaan yhdistys onnistuu parhaiten olemaan ”työelämän kehittämiseen suuntautunut”, ”tutkijoita kokoava” ja ”monitieteellinen”. Sen sijaan ”kansainvälisyys”, ”yhteiskunnallinen vaikuttaminen” ja ”julkisuudessa näkyvyys” kuvaavat yhdistystä ja sen toimintaa kaikkein heikoiten, kuten kuviosta 2 näemme.

Kuvio 2. Työelämän tutkimusyhdistystä kuvaavat sanat (%).

TeTun jäsenistä 47 prosenttia on osallistunut yhdistyksen järjestämiin tilaisuuksiin. Tilaisuuksiin osallistuneista kaksi kolmesta asui Uudellamaalla ja neljännes Pirkanmaalla. Tilaisuuksien sisältö sai kouluarvosanaksi 8,2, puhujat 8,1, ajankohta 8,0 ja pitopaikka 8,1. Avovastauksissa kaikkein eniten kritisoitiin tilaisuuksien keskittymistä Helsinkiin:

Suomessa on muitakin kaupunkeja tilaisuuksien järjestämiseksi kuin Helsinki

Tilaisuuksia voisi olla muuallakin kuin Helsingissä, jos resurssit riittävät. Työelämän suhteita ja niiden kehittymistä voisi tilaisuuksissa esitellä. Meillä on paljon eläkkeellä olevia entisiä vaikuttajia (miksei nykyisiä), jotka voisivat kertoa kokemuksistaan.

Tilaisuudet kehäkolmosen ulkopuolelle!

Vastauksien mukaan 80 prosenttia TeTun jäsenistä kuuluu työelämäntutkimus@uta.fi -postituslistalle. Yhdistyksen nettisivuilla (<http://pro.tsv.fi/tetu/>) käy vähintään kerran kuukaudessa 15 % vastaajista, vähintään kerran kolmessa kuukaudessa 19 %, vähintään kerran puolessa vuodessa 28 % ja tätä harvemmin 29 %. Vastaajista vain 9 % ei käytä yhdistyksen nettisivuja. Avovastauksien mukaan kaksi vastaajaa ei ilmeisesti edes tiennyt uusien, syyskuussa 2008 avattujen, nettisivujen olemassaolosta.

Yhdistyksen tiedotus sai kouluarvosanaksi 7,6. Vastaajista 77 % ilmoitti saavansa riittävästi tietoa yhdistyksen toiminnasta ja 23 % liian vähän. Yllä mainittu postituslista – joka ei ole TeTun viestintäkanava vaan yleinen foorumi – välitti tietoa hyvin. Listalle kuuluvista 87 % ilmoitti saavansa riittävästi tietoa ja listalle kuulumattomista 47 %.

Sen sijaan yhdistyksen nettisivujen käyttöiheydellä ei näyttänyt olevan vaikutusta riittävän tiedon saamiseen. Eikö yhdistyksen nettisivuilla ole riittävästi tietoa tarjolla vai eikö se löydy sieltä?

Enemmän ulospäin suuntautuneisuutta, rohkeutta ja kantaottavuutta. Työelämästä keskustellaan julkisuudessa runsaasti, mm. viimeksi kauppojen sunnuntai aukiolon yhteydessä. Ja tämä yhdistys oli hiljaa!

Ai päivitetäänkö yhdistyksen nettisivuja nykyään?

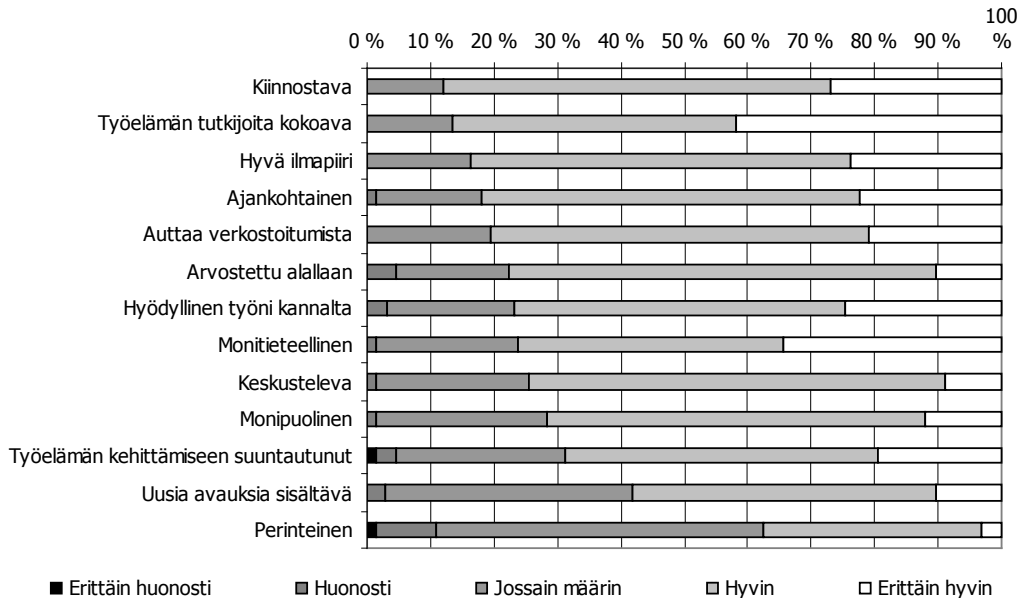
Sähköpostilistaan kuuluminen on ensiarvoisen tärkeää, koska sitä kautta tulee koko ajan ajankohtaista tietoa!

Työelämän tutkimuspäivät

Kysymme vastaajilta mielipiteitä myös Työelämän tutkimuspäivistä. TeTun jäsenistä 76 prosenttia on osallistunut työelämän tutkimuspäiville. Osallistuminen on lisääntynyt vuosien mittaan. Vuoden 2008 päville osallistui 56 % kyselyyn vastanneista. Useammin kuin kerran on päville osallistunut 52 % vastanneista.

Katsoimme päville osallistumattomien (24 %) jäsenten taustatietoja ja niissä korostuivat seuraavat piirteet: päville ovat selvästi muita vähemmän osallistuneet ne, joilla ei ole yliopistotutkintoa (75 %) ja jäsenryhmä ”asiantuntija, kehittäjä, kouluttaja” (41 %). Myöskään ”työpaikan johdon ja henkilöstön edustajista” sekä ”muuten tutkimuksesta kiinnostuneista” juuri kukaan ei ollut osallistunut päville.

Kuviossa 3 on esitetty tutkimuspäiville osallistuneiden jäsenten arviot päivistä. Erittäin hyvin kuvaaviksi sanoiksi nousivat esiin ”työelämän tutkijoita kokoava” (42 %) ja ”monitieteellinen” (34 %). Sen sijaan tutkimuspäivien katsoi ”sisältävän uusia avauksia” korkeintaan vain jossain määrin 42 prosenttia.

Kuvio 3. Työelämän tutkimuspäiviä kuvaavat sanat (%).

Kouluarvosanoiksi päivien teemat sai 8,2, yleisesitelmät 7,8, työryhmät 8,4, ajankohta 8,6, pitopaikka 8,7 ja päivien järjestelyt 8,8. Päivien teemoihin tyytymättömiä olivat työmarkkinajärjestöjen (6,7) ja ammattikorkeakoulujen edustajat (7,5), yleisesitelmiin tyytymättömiä taas työmarkkinajärjestöjen (6,7) ja itsenäisten tutkimuslaitosten edustajat (7,2). Päivien teemoihin ja yleisesitelmiin tyytyväisyys myös laski vastaajan iän ja koulutusasteen noustessa, kun taas työryhmiin tyytyväisempiä oltiin mitä vanhempia ja koulutetumpia vastaajat olivat.

Tutkimuspäiviä koskeissa avovastauksissa kiiteltiin tapahtumaa ja kehoitettiin jatkamaan samaan mallin, joskin toiveitakin esitettiin. Palautteessa kaivattiin ennen kaikkea lisää vuorovaikutusta itse tapahtumaan sekä yleisemmin tutkijoiden ja tutkimuskohteen välille:

Joskus voisi kutsua mukaan myös edustajia tutkittavasta työelämästä. Tutkijat tuntuvat välillä olevan hieman kaukana tutkimuskohteestaan.

Näkökulmassa korostuu sosiaalinen aspekti. Se on tärkeä, mutta voisiko teknistä ja taloudellista puolta huomioida vähän enemmän? Ne kuitenkin yrityksissä pitkälti ohjaavat toimintaa, joten erityisesti sosiaalisen ja teknis-taloudellisen puolen samanaikainen kohtaaminen voisi olla hyödyllistä ja mielenkiintoista.

Enemmän vuoropuhelua ja yhteistoiminnallista työskentelyä perinteisen luennoinnin sijaan.

Lopuksi

Edellä esitellyt tulokset ovat luonnollisesti vain suuntaa-antavia eivätkä ne varmasti edusta kaikkien TeTun jäsenten näkemyksiä tasapuolisesti. Toivomme joka tapauksessa, että kartoitus herättää keskustelua ja kannustaa jäseniä osallistumaan yhdistyksen toimintaan ja sen kehittämiseen. Yhdistystoiminnassa täytyy aina muistaa, etteivät hyvät ideat yksin riitä – jonkun on ne toteutettava.